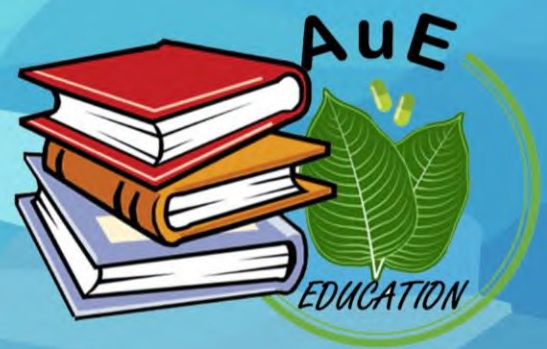

CHEMISTRY

เคมี

แก๊ส
Gas

คำนำ

หนังสือเล่มนี้เขียนขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้สำหรับเป็นแหล่งความรู้ของนักเรียน นักศึกษาและผู้สนใจทั่วไป โดยมีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับ “แก๊ส” ผู้เขียนได้ประยุกต์ประสบการณ์ การสอนในการเรียบเรียงเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ และสนใจศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมได้อย่างต่อเนื่อง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำราเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษา หากมีข้อบกพร่องประการใดโปรดกรุณาแจ้งข้อบกพร่องเพื่อจะได้แก้ไขปรับปรุงในโอกาสต่อไปด้วยจักเป็นพระคุณยิ่ง

ความดีจากตำราเล่มนี้ผู้เขียนขอมอบแด่ บิดา มารดา และบูรพาจารย์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรุณฉาย เตมีเยส

พรชัย เตมีเยส

หัวข้อ

1.	บทนำ.....	6
2.	การเปลี่ยนวัฏภาค.....	7
2.1	ลักษณะทั่วไปของแก๊ส.....	7
2.2	สมดุลของของเหลว-ไอ.....	11
2.3	ความร้อนของการกลายเป็นไอและจุดเดือด	13
2.4	อุณหภูมิวิกฤต (critical temperature) และความดันวิกฤต (critical pressure).....	17
2.5	สมดุลของเหลว-ของแข็ง	18
2.6	แผนภาพวัฏภาค (phase diagram)	20
3.	ความดัน (pressure).....	24
3.1	ความดันของแก๊ส	25
3.2	ความดันบรรยากาศ (atmospheric pressure).....	26
4.	กฎของแก๊ส (gas laws).....	28
4.1	กฎของบอยล์ (Boyle's law).....	28
4.2	กฎของชาร์ล (Charles's law) และเกย์ ลูสแซก (Gay-Lussac's law)	31
4.3	กฎของอาโวกาโดร (Avogadro's law).....	34
4.4	กฎของแก๊สในอุดมคติ (ideal gas law).....	37
5.	การคำนวณเกี่ยวกับแก๊ส.....	39
5.1	การคำนวณทั่วไป	39
5.2	การคำนวณความหนาแน่น	43
5.3	มวลต่อโมลของแก๊ส	45
6.	กฎความดันย่อยของดาลตัน (Dalton's law of partial pressures)	46
6.1	เศษส่วนโมล (mole fraction).....	47
6.2	การเก็บแก๊สโดยการแทนที่ด้วยน้ำ.....	51
7.	ทฤษฎีจลน์โมเลกุลของแก๊ส (molecular kinetic theory of gases).....	54
7.1	หลักการของทฤษฎีจลน์โมเลกุลของแก๊ส	54
7.2	อุณหภูมิ (temperature).....	57
7.3	ความเร็วรากกำลังสองเฉลี่ย (root mean square velocity)	58
8.	การแพร่และการแพร่ผ่านของแก๊ส (diffusion and effusion)	62

8.1	การแพร่ของแก๊ส	62
8.2	การแพร่ผ่านของแก๊ส	64
9.	แก๊สจริง (real gases).....	66
9.1	การเบี่ยงเบนจากพฤติกรรมสมบูรณ์แบบ.....	66
	แบบฝึกหัด.....	72
	เอกสารอ้างอิง	73

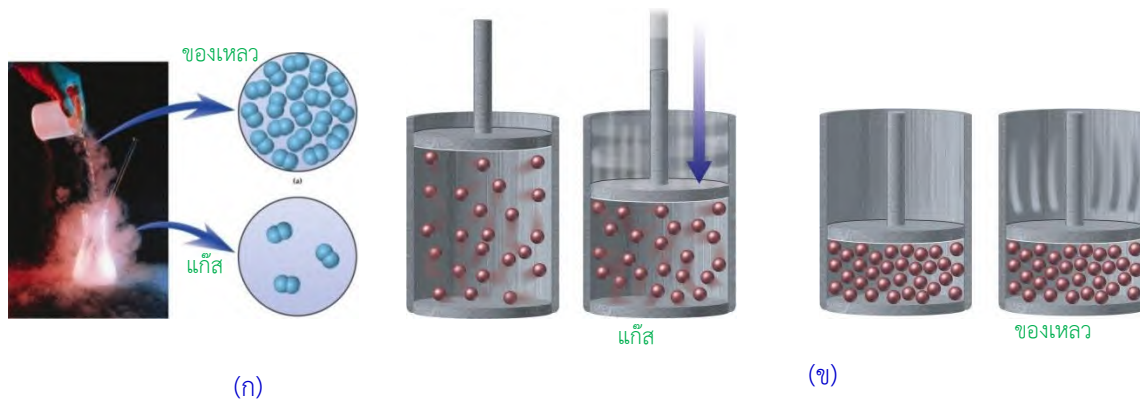
1. บทนำ

แก๊สเป็นสถานะหนึ่งของสสารที่นำมาใช้ประโยชน์มากมาย เช่น ใช้ในการหายใจของสิ่งมีชีวิต เป็นเชื้อเพลิง เป็นส่วนประกอบในหลอดไฟ ฯลฯ แก๊สจะมีสมบัติต่างจากของแข็งกับของเหลว ดังนี้

- 1) แก๊สมีลักษณะโปร่งใสสามารถมองเห็นทะลุผ่านได้
- 2) แก๊สมีความหนาแน่นต่ำกว่าของแข็งและของเหลว
- 3) อนุภาคของแก๊สอยู่ห่างกันมากกว่าของแข็งและของเหลว จึงแพร่กระจายได้เร็วกว่าของแข็งและของเหลว

- 4) รูปร่างและปริมาตรของแก๊สไม่แน่นอนจึงมีรูปร่างและปริมาตรตามภาชนะที่บรรจุ
- 5) เมื่ออุณหภูมิเปลี่ยนไปปริมาตรของแก๊ส จะเปลี่ยนแปลงได้มากกว่าของแข็งและของเหลว

สสาร มี 3 สถานะ คือ ของแข็ง ของเหลว และแก๊ส ซึ่งสถานะของสสารขึ้นอยู่กับความดันและอุณหภูมิ โดยถ้ามีการเปลี่ยนแปลงความดันหรืออุณหภูมิจะทำให้สสารเปลี่ยนสถานะได้ เช่น ไนโตรเจนที่ความดัน 1 atm และอุณหภูมิห้องจะมีสถานะเป็นแก๊ส แต่ถ้านำแก๊สไนโตรเจนมาบีบอัด (ทำให้ความดันสูงขึ้น) จะเปลี่ยนสถานะเป็นของเหลวได้ (รูปที่ 1)

รูปที่ 1 (ก) ไนโตรเจนในสถานะแก๊สและของเหลว (ข) นำแก๊สไนโตรเจนมาบีบอัดจะเปลี่ยนสถานะเป็นของเหลว